

Entomologiska notiser

Det är sedan länge bekant, att larven till den olivgröna guldbaggen, Cetonia cuprea F., lever i myrstackar. Den är saprofag och lever alltså av multnande ämnen i stackens bottenskikt. Larven är en s.k. inkvilin, inhysing: den utvecklas i stacken utan att skada myrorna eller deras avkomma. Larven lär ha ett försvarsmedel i ett illaluktande ämne, som den sprutar ut, om myrorna blir för närgångna.

Den 7 juni 1987 hade jag tillfälle att se, hur Cetonia cuprea-honan bär sig åt, när hon kommer till en myrstack för äggläggning. Platsen var Hultberget, 10 km SV Eskilstuna, tidpunkten kl 14 och vädret varmt och soligt. Då jag står och tittar på myrstacken får jag se Cetonia-honan komma flygande någon decimeter över marken, och när hon kommer över stacken landar hon tvärt, utan några extra svängar. Myrorna rusar fram och 5-6 stycken griper tag i skalbaggen, som vänds på rygg innan hon med ett ryck borrar sig in i stackens innandöme och försvinner. Hela proceduren tar bara några sekunder.

Några frågor infinner sig, som jag inte vet svaret på:

Händer det att guldbaggarna övermannas av myrorna och dödas innan de hunnit lägga ägg?

Kommer baggen upp ur stacken igen och fortsätter äggläggningen i en annan stack?

Är det tillgången till lämplig föda åt larven som avgör valet av en myrstack för äggläggningen eller det skydd som myrorna innebär för larven gentemot andra tänkbara fiender?

- : -

Under vår senaste exkursion till Hedmossen tog jag vid vägskälet vid Högsten en puppa, som satt inne i stjälken på en vinterståndare av strätta, Angelica silvestris i ett litet kärr. Puppen kläcktes efter 11 dagar och som väntat rörde det sig om minerarflugan Melanagromyza angeliciphaga Spencer. Flugan stämmer väl överens med Spencers beskrivning i hans *The Agromyzidae (Diptera) of Fennoscandia and Denmark (Fauna Ent. Scand. 5:1, 1976)*, både beträffande imago och puparium. Samma art togs 3 mars 1983 ur vinterståndare av en umbellat, troligen strätta, vid Hamra skola (Sdm. Ärla s:n), också som puppa, vilken kläcktes den 28 mars. - Arten har tidigare varit sammanblandad med lappae (Loew), som utvecklas i Arctium-stjälkar. Spencer anger Sk. för angeliciphaga, Wahlgren i *Svensk Insektfauna (1927) Sk. och Upl. för "lappae"*. I alla händelser är arten ny för Sörmland.